

چالش های خانواده های تک فرزند

شیوا جگرگوشه^۱، نازیلا نژاد دادگر^۲، عزیز کامران^۳

۱. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران
۲. دکتری آموزش و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران
۳. گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران

مقدمه: در جامعه کنونی گرایش ارادی خانواده ها به تک فرزندی بیشتر شده است. تک فرزندی موقعیتی است که در آن مرد و زن به داشتن یک فرزند اکتفا میکنند و ناشی از شرایط نامساعد بهداشتی و مرگ و میر بالا نیست بلکه والدین به طور ارادی و به دلخواه خود به داشتن یک فرزند اکتفا میکنند. از تک فرزندی در علم جامعه شناسی به امپراطوران کوچک یاد میشود که ناشی از خانواده هسته ای و تغییر در سبک زندگی افراد جامعه است. عوامل گوناگونی برای گرایش خانواده ها به تک فرزندی شناسایی شده است که عبارتند از: سختی کشیدن در برخورد با فرزند اول، مشکلات اقتصادی، تربیتی و امکانات رفاهی و ... می باشد. این تغییر در ساختار جمعیت خانواده ها باعث ایجاد یکسری چالش ها شده و کیفیت زندگی آن ها به طور کلی تحت تاثیر قرار گرفته است. لذا در این مطالعه هدف آن است که در قالب مروری به چالش های خانواده های تک فرزند پرداخته شود.

روش جستجو: پژوهش حاضر یک مطالعه مروری می باشد که بعد از جستجو کلیدواژه های تک فرزندی، چالش تک فرزندی، خانواده در پایگاه های اطلاعات علمی [Google Scholar](#)، [Pubmed](#) و ... حدود ۵۰۷ مقاله به دست آمد که بعد از بررسی های مکرر نهایتاً ۹۷ مقاله که بیشترین ارتباط با موضوع را داشتند وارد مطالعه شدند، در نهایت داده ها مقایسه و نتیجه گیری شدند.

یافته ها: نتایج مطالعات بیانگر این است که خانواده های تک فرزند با چالش هایی نظیر عدم رشد اجتماعی، فرزند سالاری، توجه افراطی والدین، کم شدن روابط اجتماعی، عدم جامعه پذیری، کاهش انسجام خانواده، محدودیت های ایفای نقش (خواهر یا برادر) در فرزندان، اختلالات روان شناختی مانند عزت نفس پایین، افسردگی، اختلالات اضطرابی، وابستگی، خودستایی، عدم خویشتن داری، پرخاشگری، اعتیاد و احساس گناه در والدین و... مواجه هستند.

نتیجه گیری: تک فرزندی نه تنها مورد تأیید نیست بلکه یک آسیب شناخته شده که می تواند اساس یک جامعه را سست کرده و بنیان خانواده را متزلزل ساخته و به نابودی بکشاند. بنابراین صاحب نظران حوزه جمعیت و بهداشتی بایستی برنامه ریزی اساسی جهت بستر سازی در حوزه خانواده خصوصاً افزایش گرایش خانواده ها جهت فرزندآوری داشته باشند.

واژه های کلیدی: تک فرزندی، چالش تک فرزندی، خانواده